

Redegørelse om den administrative råstofopgave i Region Nordjylland

Oktober 2023

REGION NORDJYLLAND
– i gode hænder

INDHOLD

1 Indledning	3
2 Råstofopgaven i tal	4
Indberetning	4
Statistik og mængder	4
Råstoffilladelser og afslag	6
Råstoffilladelser i tal	7
VVM.....	9
Påklagede afgørelser	10
Klagenævnsafgørelser	11
Tilsyn og naboklager	12
Politianmeldelser	13
Afgørelser om dispensation efter jordforureningslovens § 52	14
3 Opgaver for perioden frem til oktober 2024	15

1 Indledning

Regionens opgaver inden for råstofområdet fordeler sig på kortlægning og planlægning af hvor der skal graves råstoffer, arbejdet med råstofplanen og den administrative opgave, der blandt andet består af følgende opgaver:

- Behandling af konkrete ansøgninger om tilladelse til råstofindvinding (råstoftilladelser)
- Miljøscreeninger og screeningsafgørelser iht. miljøvurderingsloven
- Tilsyn med indvinding af råstoffer
- Indberetning af indvundne mængder af råstoffer
- Dispensationsansøgninger om tilførsel af jord til råstofgrave (§ 52 i jordforureningsloven)

Regionsrådet skal påse, at loven og de vilkår, der er fastsat med hjemmel i loven overholdes og at påbud eller forbud efterkommes i forhold til råstofindvinding på landjorden.

I forbindelse med fastlæggelse af kompetenceforholdet mellem det politiske og det administrative niveau i Region Nordjylland er det besluttet, at administrationen, over for Udvalget for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling (KMB) skal redegøre for den administrative opgave i forbindelse med råstofindvinding i Region Nordjylland. Redegørelsen her er den 14. redegørelse i rækken, og der gøres i denne status for behandling af råstofsagerne i perioden fra den 1. oktober 2022 til den 1. oktober 2023.

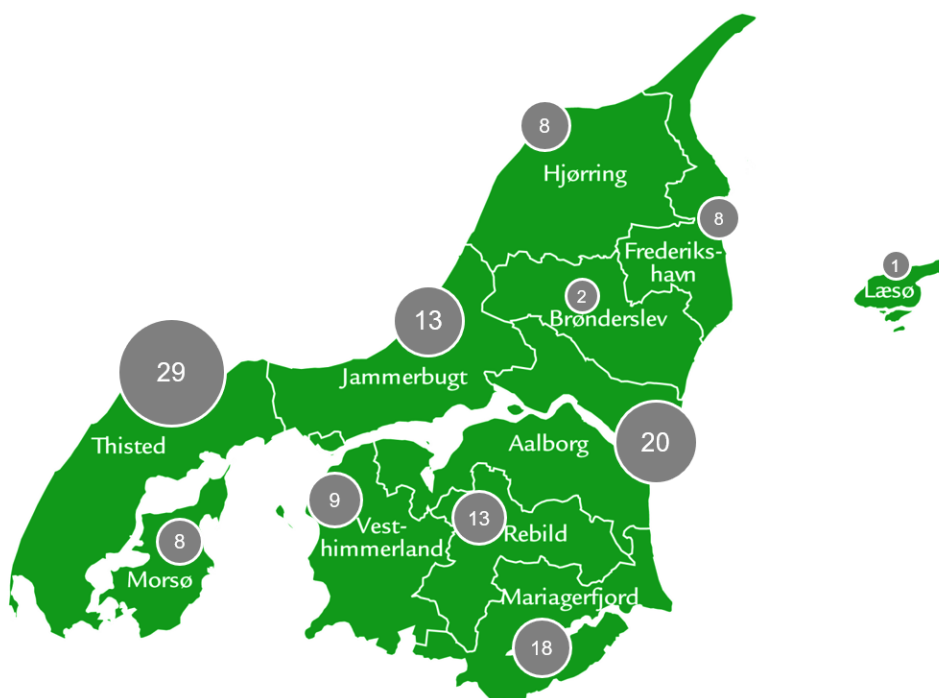

Indvinding af sand, grus og sten ved Essendrup i Aalborg Kommune.

2 Råstofopgaven i tal

Indberetning

Hvert år skal råstofindvinderne indberette mængden af det foregående års indvundne råstoffer. For 2022 er der foretaget indberetning fra i alt 129 råstofgrave. Antallet af indberetninger kan ændre sig fra år til år, i takt med at råstofgrave efterbehandles og afsluttes, mens andre påbegyndes. Fordelingen af råstofgrave i regionens kommuner fremgår af figur 1.

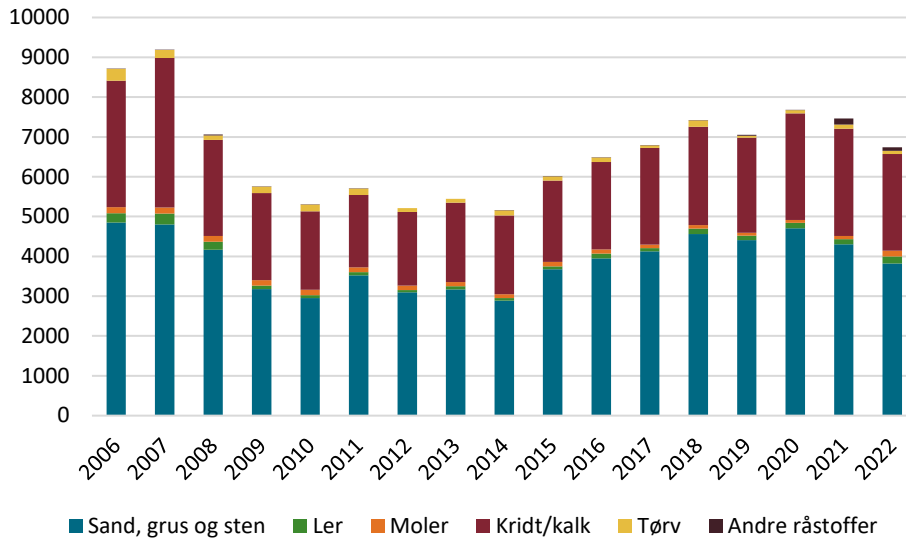
Figur 1 Antal råstofgrave pr. kommune, hvorfra der er indberettet indvundne råstoffer for 2022.

Statistik og mængder

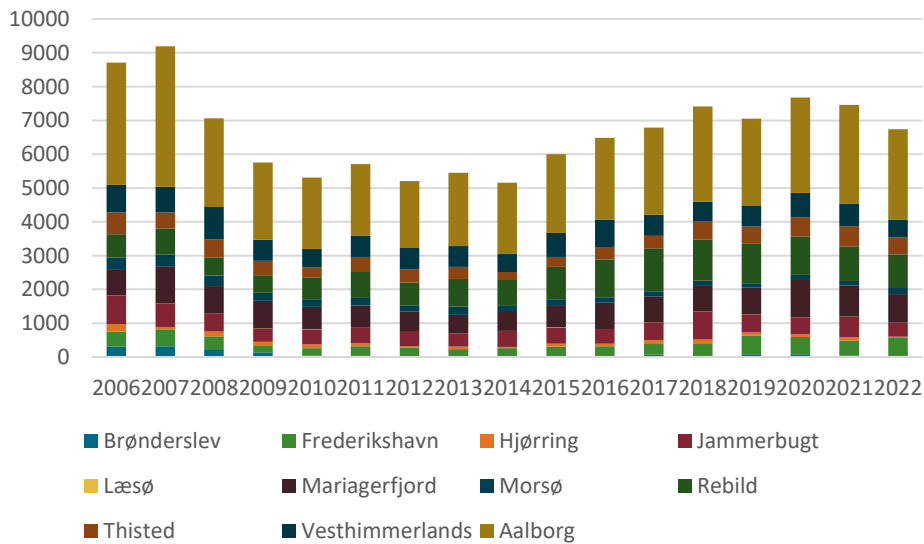
Indvinderne skal hvert år indberette, hvor store mængder råstoffer der er indvundet i det forgangne år. Regionerne fremsender efterfølgende indberetningerne til Danmarks Statistik.

I 2022 er der i alt indvundet ca. 6,7 mio. kubikmeter råstoffer i Region Nordjylland. Med en samlet indvinding af råstoffer i Danmark på ca. 31,8 mio. kubikmeter udgjorde indvindingen i Region Nordjylland i 2022 ca. 21 % af den samlede råstofindvinding på landsplan.

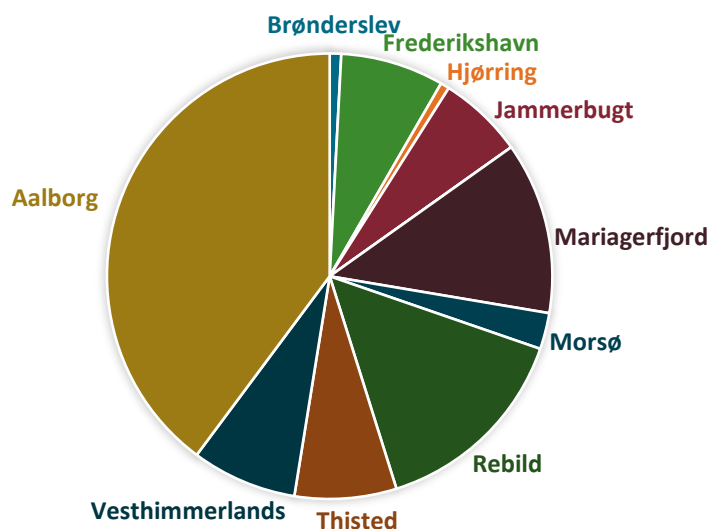
Målt i mængde er det indvindingen af sand, grus og sten samt kridt/kalk der udgør den helt overvejende del af indvindingen. Disse to råstofftyper udgjorde 93 % af den samlede råstofindvinding i 2022 i Region Nordjylland. Indvindingen i 2006-2022 for de råstofftyper der hvert år indberettes fremgår af figur 2, og mængderne i de respektive kommuner fremgår af figur 3. De fleste råstoffer i 2022 er indvundet i Aalborg og Rebild Kommuner efterfulgt af Mariagerfjord og Vesthimmerlands Kommuner. Fordelingen af råstofindvindingen i 2022 i de nordjyske kommuner fremgår af figur 4.

Figur 2 Indvundne råstofmængder i Region Nordjylland i 2006-2022. De indvundne råstofmængder er opgjort indenfor seks forskellige råstofftyper [kubikmeter x 1.000], Kilde: Danmarks Statistik, Råstofindvinding.

Figur 3 Indvundne råstofmængder i Region Nordjylland fordelt på kommuner for årene 2006-2022. De indvundne råstofmængder er opgjort i [kubikmeter x 1.000], Kilde: Danmarks Statistik, Råstofindvinding.

Figur 4 Indvundne råstofmængder i Region Nordjylland fordelt på kommuner i 2022. De indvundne råstofmængder er opgjort i [kubikmeter x 1.000], Kilde: Danmarks Statistik, Råstofindvinding.

Råstoftilladelser og afslag

Når en ansøgning om råstoftilladelse modtages af Region Nordjylland, udarbejder regionen en miljøscreening af projektet, som sammen med ansøgningsmaterialet sendes i høring hos berørte myndigheder og parter i sagen. Miljøscreeningen har til formål at vurdere, om den ansøgte råstofindvinding har en væsentlig indvirkning på miljøet.

Råstoftilladelser er omfattet af en samordningspligt, hvilket betyder at regionen, i forbindelse med behandlingen af ansøgningen, indhenter eventuelle dispensationer og tilladelser, der skal udstedes af andre myndigheder i forbindelse med den specifikke ansøgning.

Derefter indarbejder regionen eventuelle bemærkninger og vilkår i et udkast til tilladelse, som sendes i høring hos berørte myndigheder og parter. På dette tidspunkt træffes der i regionen afgørelse om hvorvidt der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport for det konkrete projekt. Afgørelsen træffes på baggrund af den udarbejdede miljøscreening og de eventuelle bemærkninger, der er indkommet i høringsperioden. Denne afgørelse kaldes en screeningsafgørelse og den offentliggøres på regionens hjemmeside og udsendes sammen med udkastet til tilladelse.

Eventuelle bemærkninger til udkastet til tilladelse indarbejdes i den endelige tilladelse, og sagen er herefter klar til en endelig afgørelse og tilladelsen kan offentliggøres på regionens hjemmeside.

Når en tilladelse er meddelt, er der fortsat en række vilkår som skal opfyldes før indvindingen må påbegyndes. Indvinder skal bl.a. indsende en grave- og efterbehandlingsplan, som skal godkendes af regionen, indvinder skal stille en garanti for efterbehandling og der skal foreligge en tilladelse til vejadgang fra vejmyndigheden. Når disse vilkår er opfyldt meddeler Region Nordjylland en igangsættningstilladelse og indvindingen må påbegyndes.

Regionsrådet besluttede på sit møde den 24. april 2023 at ændre den gældende kompetencefordeling mellem det politiske niveau og administrationen på råstofområdet i Region Nordjylland. Dette betyder, at alle afgørelser om tilladelse til råstofindvinding fremover skal afgøres i Udvalget for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling (KMB). Nogle sagstyper skal fortsat også behandles af Regionsrådet. Dette gælder for eksempel sager med miljøvurderingspligt, afslag samt ansøgninger udenfor de udlagte graveområder i råstofplanen.

Råstoffilladelser i tal

I perioden fra den 1. oktober 2022 til den 1. oktober 2023 har administrationen offentliggjort 43 afgørelser, der fordeler sig på 21 tilladelser til indvinding af råstoffer og 22 screeningsafgørelser efter miljøvurderingsloven. Der er ikke meddelt afslag på ansøgninger om tilladelse til råstofindvinding i perioden.

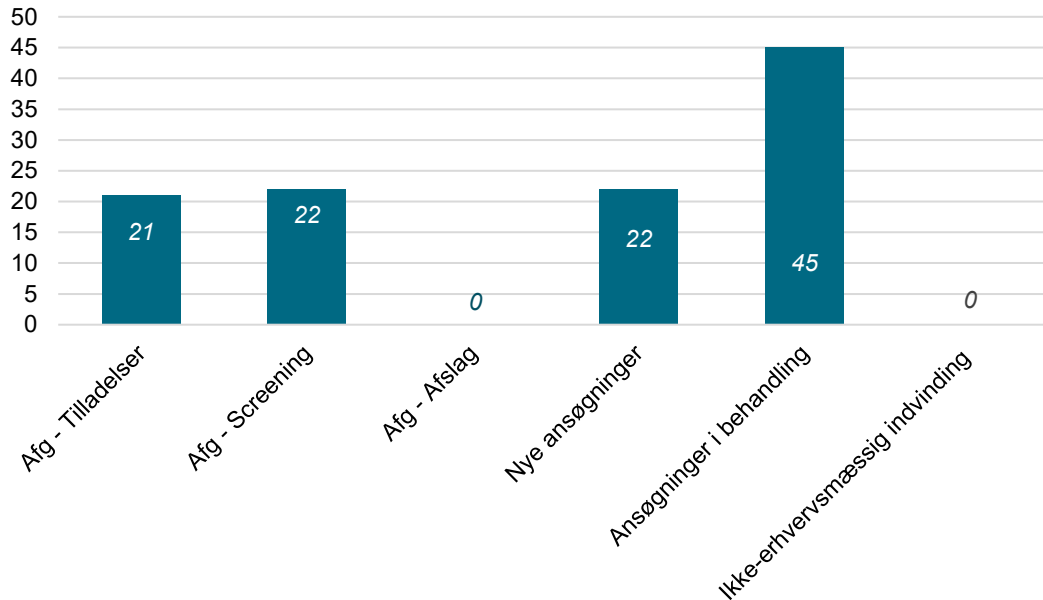
Der er i perioden givet igangsætningstilladelser for 9 tilladelser i regionen. Placeringen af disse tilladelser fremgår af tabel 1.

Fordelingen af afgørelser og ansøgninger under behandling i perioden 1. oktober 2022 til 1. oktober 2023 fremgår af figur 5 og den historiske fordeling af afgørelser fra juli 2014 og frem til 1. oktober 2023 fremgår af figur 6.

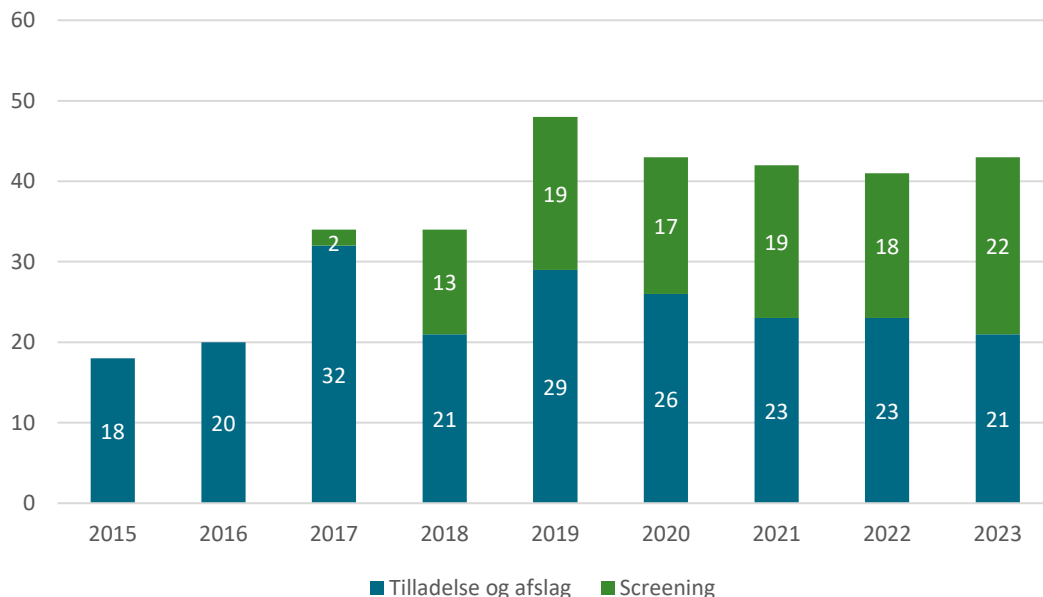
Adresse	Tilladelsens længde	Råstofftype	Råstofmængde pr. år
Ginnerupvej 15 7760 Hurup Thy	10 år	Sand, sten, grus og ler	90.000 m ³
Kalkværksvej 10-12 7752 Snedsted	10 år	Sand, sten og grus	6.000 m ³
Tvorupvej 9 7700 Thisted	10 år	Sand, sten og grus	35.000 m ³
Lyngholmvej 19 og Blærevej 107A + B 9600 Aars	10 år	Sand, grus og sten	450.000 m ³
Gunderupvej 99 og Fjellerad Bygade 70, 75 og 76, 9260 Gistrup	10 år	Muld, sand, sten og grus	450.000 m ³
Nysumgaardvej 3 9610 Nørager	10 år	Muld, sand, sten og grus	350.000 m ³
Estrupvej 39 9530 Støvring	10 år	Sand, sten og grus	100.000 m ³
Ravnsholtvej 50 9900 Frederikshavn	10 år	Sand, sten og grus	100.000 m ³
Uggerholtvej 1 9300 Sæby	10 år	Sand	50.000 m ³

Tabel 1 Den geografiske placering, længden af tilladelsen, råstofftypen samt den tilladte indvindingsmængde for de nye tilladelser, hvor der er givet igangsætningstilladelse i perioden fra 1. oktober 2022 til 1. oktober 2023.

Der er på nuværende tidspunkt 45 ansøgninger under behandling, herunder 22 nye ansøgninger, der er indkommet i nærværende periode. Ansøgninger under behandling dækker hele processen fra en ansøgning modtages til der kan udstedes en igangsættelsestilladelse. Herunder hører udarbejdelse af tilladelse med høringsperioder, klagefrister samt indhentning af eventuelle dispensationer fra andre myndigheder, godkendelse af grave- og efterbehandlingsplaner, garantiberegning, garantistillelse og til sidst igangsættelsestilladelsen.

Figur 5 Fordeling af afgørelser og ansøgninger under behandling i perioden 1. oktober 2022 til 1. oktober 2023.

Figur 6 Ansøgninger og afgørelser i perioden 1. juli 2014 til 1. oktober 2023. Hver periode (årstal) går fra oktober til oktober. I 2017 skete der en lovændring, og de første screeningsafgørelser ses derfor i 2017.

Regionen har ikke modtaget ansøgninger om ikke-erhvervsmæssig råstofindvinding i indværende periode. Ikke-erhvervsmæssig råstofindvinding omfatter indvinding til ejerens brug på egen ejendom, fx indvinding af råstoffer til vedligeholdelse af interne mark- og skovveje,

staldbyggeri m.v. De indvundne råstoffer må ikke sælges til videre forarbejdning eller til brug i andre bygge- og anlægsarbejder. Det er dog muligt inden for reglerne at give andre (f.eks. naboer) en tilsvarende begrænset udnyttelsesmulighed.

VVM

Ved sager af en vis størrelse eller kompleksitet, eksempelvis ved råstofindvinding, hvor arealet er over 25 hektar, ved tørvegravning på et areal over 150 hektar, eller hvor regionen træffer afgørelse om at der er VVM pligt, skal der udarbejdes en miljøkonsekvensrapport i henhold til Lov om miljøvurdering af planer og programmer af konkrete projekter (VVM).

Alle VVM-sager forelægges til politisk behandling i Udvalget for Klima, Miljø og Bæredygtig Udvikling (KMB), Forretningsudvalget og i Regionsrådet.

Grundet sagernes kompleksitet, krav til politisk behandling og høringsprocedurer m.v. er der i denne type sager tale om et betydeligt sagsbehandlingsforløb, der for en dels vedkommende kan strække sig over en periode på mere end ét år.

Regionen har på nuværende tidspunkt to ansøgninger under behandling, hvor der er truffet afgørelse om, at der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport. Det drejer sig om en ansøgning om tilladelse til råstofindvinding indenfor graveområdet "Lyngså" i Frederikshavn Kommune samt en ansøgning om tilladelse til råstofindvinding inden for graveområdet "Skovsted" i Thisted Kommune.

Påklagede afgørelser

Flere af regionens afgørelser er blevet påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvor de afventer behandling. Der er i perioden fra den 1. oktober 2022 til den 1. oktober 2023 blevet påklaget fire nye sager. Region Nordjylland har på nuværende tidspunkt i alt 11 påklagede afgørelser under behandling i Miljø- og Fødevareklagenævnet. De påklagede afgørelser fremgår af tabel 2.

Sag	Beskrivelse af klage
Gærum i Frederikshavn Kommune	Der er indgivet to klager over screeningsafgørelsen. Den ene klage er indgivet af en nabo og den anden klage er indgivet af Danmarks Naturfredningsforening. Begge klager omhandler regionens behandling af sagen, samt regionens vurdering af grundvandsforhold, natur og landskab.
Stendal Mark i Hjørring Kommune	En nabo har klaget over dels regionens afgørelse efter miljøvurderingsloven og dels regionens tilladelse efter råstofloven. Der klages bl.a. over nabogener og trafik, den landskabelige påvirkning, vurderingen af bilag IV-arter og selve processen.
Gøttrup Sø i Jammerbugt Kommune	Der er indgivet to klager over screeningsafgørelsen. Den ene fra en række naboer, som klager over nabogener ifm. projektet, den anden klage er indgivet af Danmarks Naturfredningsforening, som klager over naturforhold i søen. Der er ligeledes indgivet to klager over tilladelsen til råstofvindning. Den ene klage er indgivet af Jammerbugt Kommune, som klager over afstandskrav til naboer, den anden klage er indgivet af en række naboer, som klager over nabogener ifm. projektet.
Hesselbjerg i Morsø Kommune	Der er indgivet en klage over screeningsafgørelsen fra nærmeste nabo. Klagen begrundes med, at støj, støv og trafik vil medføre gener for de nærmeste naboejendomme.
Blære i Vesthimmerlands Kommune	En nabo har påklaget regionens afgørelse om ændring af vilkårene for efterbehandling af råstofgraven. Klagen begrundes med, at naboerne har haft en forventning om, at arealet efterbehandles til landbrug, og at vilkårsændringen har store konsekvenser for naboernes landbrugsdrift.

Afslag på § 52 dispensation i Mariagerfjord Kommune	Mariagerfjord Kommune har indgivet en klage over regionens afslag på kommunens ansøgning om dispensation fra jordforureningslovens § 52. Regionen har vurderet, at tilførsel af jord til arealet kan udgøre en risiko for forurening af drikkevandet, da arealet ligger i OSD og inden for indvindingsopland til et vandværk.
Siem Skov i Rebild Kommune	Der er indgivet to klager over revurdering af vilkår for råstofindvindingen i Siem Skov. Den ene er en klage fra Terndrup Vandværk over afgørelsen efter miljøvurderingsloven den anden er en klage fra en nabo over råstoffilladelsen.
Siem Skov Nord i Rebild Kommune	Der er indgivet to klager over tilladelsen fra hhv. en nabo og Terndrup Vandværk. Der er indgivet én klage over screeningsafgørelsen fra en nabo. Klagenævnet har afvist at realitetsbehandle klagerne fra naboen, da de vurderer at naboen ikke er part i sagen.

Tabel 2 Påklagede afgørelser under behandling i Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagenævnsafgørelser

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i perioden fra den 1. oktober 2022 til den 1. oktober 2023 truffet fire nye klagenævnsafgørelser vedrørende Region Nordjyllands råstofsager. Disse klagenævnsafgørelser er beskrevet i tabel 3.

Sag	Beskrivelse af klagenævnsafgørelse
Gærum i Frederikshavn Kommune	Der er indgivet én klage over screeningsafgørelsen fra Danmarks Naturfredningsforening. Klagerne omhandler regionens vurderinger i forhold til grundvand og deponi. Miljø- og Fødevareklagenævnet har ophævet afgørelsen og hjemvist sagen til fornyet behandling, da klagenævnet vurderer, at der er en væsentlig retlig mangel i screeningen efter miljøvurderingsloven.
Skatskov i Vesthimmerlands Kommune	Danmarks Naturfredningsforening har indgivet en klage over tilladelse til råstofindvinding i graveområdet Skatskov. Klagen omhandler bilag IV-arter, V1-kortlagt deponi og råstofressourcen på arealet.

	Miljø- og Fødevarerklagenævnet har ophævet afgørelsen og hjemvist sagen til fornyet behandling, da der ikke er foretaget en tilstrækkelig undersøgelse for bilag IV-arter indenfor projektarealet.
Stærhøj i Morsø Kommune	<p>Der er indgivet en klage over regionens afslag på ansøgning om råstoftilladelse fra ansøger, som påklager afgørelsen pga. anmeldt ret og berettigede forventninger.</p> <p>Miljø- og Fødevarerklagenævnet har ophævet afgørelsen og hjemvist sagen til fornyet behandling, da afslag på tilladelse til råstofindvinding i områder med anmeldte rettigheder kun kan meddeles i tilfælde, hvor råstofindvinding vil komme i strid med samfundsmæssige hensyn af betydelig vægt</p>
Vust i Jammerbugt Kommune	<p>Ansøger har indgivet en klage om Regionens afslag på ansøgning om vilkårsændring vedr. driftstider. Afslaget er meddelt med baggrund i forudsætningerne for graveområdet Vust i Råstofplanen.</p> <p>Miljø- og Fødevarerklagenævnet har afvist at behandle klagen, da klagen er indkommet efter klagefristen for Råstofplan 2020 er udløbet. Klagen er derfor ikke behandlet af klagenævnet.</p>

Table 3 Klagenævnsafgørelser truffet af Miljø- og Fødevarerklagenævnet i perioden fra den 1. oktober 2022 til den 1. oktober 2023.

Tilsyn og naboklager

Regionen skal i henhold til råstofloven for så vidt angår råstofindvinding på landjorden påse, at loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven overholdes, at påbud eller forbud efterkommes og at vilkår i tilladelserne overholdes.

Regionens erfaringer fra området viser, at der er behov for, at der føres tilsyn med de aktiviteter, der er forbundet med råstofindvindingen. Det tilstræbes, at der føres ét årligt tilsyn i den enkelte råstofgrav. Af ressourcemæssige årsager prioriteres tilsyn der, hvor behovet er størst. Her er fx klager fra naboer over manglende opfyldelse af vilkår i tilladelser blandt andet betydende for udførelse af tilsynene, og kan resultere i gentagne tilsyn, hvor der er behov for opfølgning.

Ved de årlige tilsyn i råstofgraven deltager indvinder som regel. Det betyder at der er fokus på den gode dialog om den daglige drift af råstofgraven og på fremtidsplanerne for driften i den enkelte grav. Det kan fx være drøftelser om mulige udvidelser, ændringer af skrænthældninger og efterbehandling af arealerne. Under tilsynet kontrolleres om vilkårene i tilladelsen overholdes, det gælder alt lige fra aflåst opbevaring af brændstof til gravedybder og afstands-vilkår.

Et tilsyn foranlediget af en klage vil ofte være uanmeldt. Fokus vil være på de områder der er klaget over og en afklaring af, om der er tale om overtrædelser af vilkår. Der vil også være en

afklaring af baggrunden for det klager oplever som en gene, og af hvordan det løses hurtigst og bedst muligt på forsvarlig vis. I nogle tilfælde vil det være en fordel at klager, indvinder og regionen mødes i råstofgraven og sammen finder en løsning. Hvor der er gentagne og/eller alvorlige overtrædelser af vilkår, kan tilsynet resultere i et mundtligt standsningspåbud, som efterfølgende følges op med et skriftligt standsningspåbud og et påbud om retslig eller fysisk lovliggørelse af eventuelle ulovlige forhold.

Der er i perioden fra den 1. oktober 2022 til den 1. oktober 2023 udført 172 tilsyn, hvor af 38 har været uanmeldte tilsyn. En mindre del af de udførte tilsyn er sket på baggrund af modtagelse af klager fra naboer og øvrige med interesse i området.

I perioden fra den 1. oktober 2022 til den 1. oktober 2023 er der modtaget 8 klager, hvor der klages over gener eller, hvor klager mener der er manglende overholdelse af vilkår i tilladelser. Derudover er der indkommet ca. 191 klager fra naboer vedr. støv fra Aalborg Portland.

Indvinding af moler i Ejerslev i Morsø Kommune.

Politianmeldelser

Der er i perioden fra den 1. oktober 2022 til den 1. oktober 2023 foretaget én politianmeldelse. Sagen omhandler en ulovlig råstofindvinding ved Mariager i Mariagerfjord Kommune. Region Nordjylland har fastsat en frist for efterbehandling af arealet, som ikke er efterkommet. Regionen har derfor meddelt påbud om efterbehandling af arealet. Dette påbud har virkningen heller ikke efterkommet, trods fristforlængelse af påbuddet efter lodsejers ønske. Virksomhedens har derfor undladt at efterkomme et udstedt påbud om efterbehandling af råstofgraven og derved overtrådt råstoflovens § 7, jf. § 44, stk. 1, nr. 3. Politianmeldelsen er fortsat under behandling hos Nordjyllands Politi.

Afgørelser om dispensation efter jordforureningslovens § 52

Når der søges om dispensation fra jordforureningslovens § 52, om at tilføre jord til råstofgrave eller tidligere råstofgrave, skal regionen sikre, at der ikke er risiko for forurening af vandindvindingsanlæg eller af grundvand, der forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning, og samtidig skal det sikres, at der ikke er andre tilsvarende miljømæssige hensyn der taler i mod.

Jordforureningslovens § 52 er formuleret som en forbudsparagraf og en dispensation fra forbuddet mod at deponere jord vil indeholde vilkår om håndtering af jorden og dokumentation for, at der er tale om uforurenede jord i det konkrete tilfælde.

Hidtil har Region Nordjylland arbejdet med to typer af § 52 dispensationer: "enkeltpartier" og "generelle" dispensationer. I løbet af første kvartal af 2023 har Region Nordjylland ændret administrationspraksis, således at det fremadrettet udelukkende er muligt at få en "generel dispensation". Årsagen til ændringen er, dels at ensrette administrationspraksis, så den svarer til de øvrige regioners praksis og dels at undgå unødigt administrativt arbejde i forbindelse med jordflytninger.

Der er i perioden fra den 1. oktober 2022 til den 1. oktober 2023 meddelt 25 dispensationer til enkelt partier og yderligere 9 generelle dispensationer, hvor der kan tilføres flere jordpartier på særlige vilkår. Ændringen af administrationspraksis har lettet administrationens arbejde med § 52 dispensationer væsentligt, da der er søgt om langt færre dispensationer end de tidligere år.

Der er i 2022 i alt tilført 440.389 m³ jord til regionens råstofgrave, hvoraf 95.387 m³ er tilført på baggrund af enkeltparti dispensationer og 345.003 m³ er tilført på baggrund af generelle dispensationer. Den råstofgrav der i 2022 har modtaget mest jord, er Sørup Grusgrav, hvor der i alt er tilført 110.246 m³ jord.

3 Opgaver for perioden frem til oktober 2024

Der vil løbende ske behandling af ansøgninger om råstoftilladelser. Ansøgningerne vil blive behandlet efter en prioritering, hvor de vigtigste faktorer vil være, om virksomheden har en gældende tilladelse og hvornår virksomheden har søgt ved Regionen.

Det vurderes, at der ved nye ansøgninger kan være en sagsbehandlingsperiode på gennemsnitlig 10-12 måneder, der omfatter den tid der går fra ansøgningen modtages til den er færdigbehandlet inklusiv den tid det evt. tager ansøger at oplyse ansøgningen fuldt ud med supplerende oplysninger, kommuner og andre myndigheders sagsbehandlingstid til eventuelle tilladelser og dispensationer, høringsperioder mv.

Der har været fokus på, at alle råstofgrave er blevet besøgt i 2023, og dette vil fortsat være gældende i 2024.

Der har været, og er fortsat en del opfølgende håndhævelsesarbejde som følge af de løbende tilsyn. Der vil fortsat være fokus på håndhævelse af ulovlige forhold, hvor vilkår overtrædes, ligesom der vil være fokus på den gode dialog med indvinderne og naboer.

Indvinding af sand, grus og sten i Essendrup i Aalborg Kommune.

Redegørelse om den
administrative råstofopgave i
Region Nordjylland

Regional Udvikling
Råstofgruppen
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Øst

REGION NORDJYLLAND
- i gode hænder